

To Jump, or not to Jump

1) RUTH FRIEDMAN v. STATE NEW YORK, COURT OF CLAIMS OF NEW YORK, August 18, 1967

RUTH FRIEDMAN, ALSO KNOWN AS RUTH EIDER, AN INFANT, BY HER FATHER JOSEPH FRIEDMAN, ET AL., CLAIMANTS, v. STATE OF NEW YORK, DEFENDANT

The claim herein was brought for personal injuries sustained by the infant claimant on August 22, 1963, at Belleayre Mt. Ski Center in Highmount, Ulster County, New York; and, for the related medical expenses and loss of services sustained by her father. Said personal injuries were allegedly caused by the negligence of the State of New York in the operation of the aerial chair lift at said ski center. . . In August, 1963, the State of New York owned and operated said ski center. During the Summer months a portion of the aerial chair lift was in operation to transport tourists to the top of Belleayre Mountain, where hiking trails and picnic areas were available for their use. A charge of \$1 was made for a round trip on said chair lift.

The chair lift was 2,950 feet in length with a vertical rise of 783 feet. The individual double chairs were suspended from a continuous cable which was moored on 19 metal towers and 2 terminal structures. The chair lift was attended by three State employees, one at the base terminal and two at the top terminal. During August, 1963, and specifically on August 22, 1963, the operating hours for the chair lift and passengers were between 9:30 a.m. and 5:50 p.m. . .

On August 22, 1963, Ruth Friedman was 16 years of age and had been reared in the Hebrew faith by parents who adhered to ultra-orthodox tenets. She had been educated in Yeshiva schools and her own religious adherence included a strict observance of the laws, traditions, and customs of the Hebrew religion. She had completed her sophomore year in high school and was in good physical and mental health. She was athletically inclined and in the Summer of 1963 was employed as a counselor and lifeguard at Camp Shiroh, an Orthodox Jewish children's camp located at Parksville, Sullivan County, New York. She had one day off a week which she generally spent with a Jack Katz, 19 years of age, and another counselor. As August 22 was her day-off, she and Jack Katz decided to take a picnic lunch and drive to Belleayre Mt. Ski Center for an afternoon of sight-seeing. The other counselor could not accompany them on that date. They arrived at Belleayre in the early afternoon and, after parking the car, walked to the chair lift terminal at the base of the mountain. Mr. Katz purchased two round-trip tickets and they ascended the mountain via said chair lift. At the trial, both Miss Friedman and Mr. Katz testified that no one advised them at the base terminal or at the apex terminal that the lift operation closed for passenger traffic at 5:50 p.m. Both of them denied observing any signs advising the hours of operation of the ski lift for passenger traffic. However, at the examination before trial of Miss Friedman conducted on October 9, 1965, she stated that she knew the closing time was 5:30 p.m. because of "the sign". However, she could not remember whether she or Mr. Katz saw the sign; or, whether the sign was at the top or bottom of the mountain.

After arriving at the top of the chair lift, they walked away from the ski lift area, through the picnic area to an area, where they were out of sight of the ski lift terminal, and had their picnic lunch. They then wandered around the area sight-seeing. Miss Friedman testified that it started to become colder, she was dressed in a cotton skirt, light blouse, and sneakers, and that she thought she looked at her watch and, as it was about 5:10 p.m., she said they should go back down the mountain. Mr. Katz thought it was about 5:30 p.m. when they decided to go back down the mountain. It took them about 10 to 15 minutes to walk to the chair lift area. When they arrived there, they found it deserted but the chair lift was still in operation. Mr. Katz suggested that they walk the trail down but Miss Friedman was cold and tired and, as they had purchased round-trip tickets, suggested that they get on the chair lift and ride it down the mountain; which they did. They did not observe any barriers which prevented their walking to the loading platform; and, they did not have to climb over, through, or under any barriers to reach the loading platform. They did not observe any signs which forbade their entering the loading area when attendants were not present. A few minutes after they started down on the chair lift, at about towers 15 and 16, the chair lift ceased operation and these two young people were stranded, suspended 20 to 25 feet in the air. They screamed and yelled for help for over 15 minutes but to no avail. They discussed their situation and Miss Friedman became agitated, panicky and reached a stage of near hysteria at the prospect of being stranded on the mountain, 25 feet in the air, overnight. It is our opinion, and we so find, that she reached the hysterical frame of reference for two reasons. In the first instance, it does not require much imagination or experience to determine that a lightly dressed 16-year-old city girl might become hysterical at the prospect of spending a night on a mountainside, suspended in the air and with no

apparent reason to hope for rescue until the next morning. Secondly, we must add to the fact of expectable hysteria, the moral compulsion this young lady believed she was under, not to spend a night alone with a man.

Claimants called Rabbi Herschel Stahl to testify as an expert witness on the Hebrew law and the orthodox interpretation and observance of said law. The Rabbi knew Miss Friedman and her family and he knew that she had been reared in an orthodox observance of her faith. Rabbi Stahl advised the court that under the Hebrew law, the Shulchan Arukh, there is a specific law, the Jichud, which absolutely forbids a woman to stay with a man in a place which is not available to a third person. To violate this Jichud would be an overwhelming moral sin which would not only absolutely ruin this young girl's reputation but also the reputation of her parents. It was his opinion that a girl who had been trained in a 100% orthodox home, as Miss Friedman was, might go even to the lengths of jumping to her death to avoid violation of the Jichud. The court was treated to a skillful, albeit rather vehement, cross-examination of Rabbi Stahl. It led us to the conclusion that, while a member of the liberal or conservative wings of Judaism might disagree with the Rabbi's interpretation of Hebrew law, it was entirely within the realm of possibilities, that a 100% orthodox member of Judaism, which Miss Friedman was, would agree with said interpretation. It appears to the court that the point is not whether Rabbi Stahl gave us an absolutely correct interpretation of Hebrew law, although we hasten to add that we admired his composure, intellect, background, and obvious sincere truthfulness in his answers; but, whether there is a branch of Judaism which believes in this interpretation; and, whether Miss Friedman is a member of this group. We must answer both of these points in the affirmative. Certainly, Rabbi Stahl's testimony established a basis for the moral compulsion that Miss Friedman believed she was under and which, in our opinion, increased the hysteria we believe a young girl might well experience regardless of faith. As stated by Justice Frankfurter in *Watts v. Indiana* (338 U.S. 49, 52): "There is torture of mind as well as body; the will is as much affected by fear as by force."

In an effort to extricate herself from this situation, Miss Friedman worked her way out of the chair to a position where she was holding onto the bottom of the chair. Her next recollection was that she found herself on the ground. When she was able to get to her feet, her face was covered with blood and she was in pain. She worked her way up the mountain to the terminal lodge and broke into the lodge to use the telephone, but the phone was dead. She then struggled down the mountain to the intermediate cabin and broke into that building to use the telephone, but the phone was dead. She then made her way down the mountain to the base lodge where she again broke in and this time found a telephone in working order. She telephoned the State Police who sent help to the lodge. The chair lift was placed in operation, Mr. Katz brought down and Miss Friedman was taken to a physician for first aid. . .

We find that Mr. Friedman is entitled to reimbursement for medical expenses in the sum of \$2,231.53. All of these expenses were incurred prior to February 28, 1966, the date upon which the infant claimant was married. Any expenses incurred after that date would be the problem of this emancipated infant and her new husband, even though she was separated from him at the date of this trial. We find that claimants did not sustain their burden of proving any loss of services incurred by Mr. Friedman as the result of the injuries to his daughter.

The infant claimant is awarded the sum of \$35,000.00. The claimant Joseph Friedman is awarded the sum of \$2,231.53.

2) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עד עמוד א וב

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוּצדק: נימנו וגמרו בעלית בית נתזה בלוד: כל עבירות שבתורה אם אומרין לאדם עבור ואל תהרג - יעבור ואל יהרג, חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים.

3) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עה עמוד א

אמר רב יהודה אמר רב: מעשה באדם אחד שנתן עינו באשה אחת, והעלה לבו טינא. ובאו ושאלו לרופאים, ואמרו: אין לו תקנה עד שתבעל. אמרו חכמים: ימות, ואל תבעל לו. - תעמוד לפניו ערומה? - ימות ואל תעמוד לפניו ערומה. - תספר עמו מאחורי הגדר? - ימות ולא תספר עמו מאחורי הגדר. פליגי בה רבי יעקב בר אידי ורבי שמואל בר נחמני. חד אמר: אשת איש היתה, וחד אמר: פנויה היתה. בשלמא למאן דאמר אשת איש היתה - שפיר. אלא למאן דאמר פנויה היתה מאי כולי האי? - רב פפא אמר: משום פגם משפחה.

To Jump, or not to Jump

4 שולחן ערוך יורה דעה סימן קנו סעיף א

כל העבירות שבתורה, חוץ מעבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכות דמים, אם אומרים לו לאדם שיעבור עליהם או יהרג, אם הוא בצנעה יעבור ואל יהרג. ואם ירצה להחמיר על עצמו וליהרג, רשאי, אם העובד כוכבים מכוין להעבירו על דת. הגה: ואם יוכל להציל עצמו בכל אשר לו, צריך ליתן הכל ולא יעבור לא תעשה. (ר"ן פרק לולב הגזול ורשב"א וראב"ד וריב"ש סימן שפ"ז). . . ובעבודת כוכבים, ג"ע, ש"ד אפילו בצנעה ושלא בשעת הגזרה, ואפילו אין העובד כוכבים מכוין אלא להנאתו, יהרג ועל יעבור. הגה: ודוקא כשאומרים לו לעשות מעשה, כגון שאומרים לאיש לגלות ערוה או שיהרג, אבל אם אונסים לאשה לבא עליה, או שרוצים להשליכו על התינוק להרגו, או שהוא כבר מוקשה ורוצים לתקוע אותו בערוה, אין צריך ליהרג. (ב"י בשם תוספות ור"ן פרק כ"ש). וכל איסור עבודת כוכבים וג"ע וש"ד אע"פ שאין בו מיתה, (יא) רק לאו בעלמא, צריך ליהרג ולא לעבור.

5 פתחי תשובה יורה דעה סימן קנו ס"ק יא

רק לאו בעלמא - עש"ך דהעיקר כהרמב"ם דעל חיבוק ונישוק יש מלקות מה"ת אך דוקא בדרך חיבת ביאה ועיין בתשובת חות יאיר סימן קפ"ב במעשה שהיו ראובן ושמעון נוסעים מפרנקפורט לוויירמש והיה שם בפ"פ אשה שבעלה בוויירמש ובתה הפנויה אצלה ורצו ג"כ ליסע לוויירמש ומפני שאין להם תייר כנהוג בקשו מרו"ש הנ"ל שראובן יאמר זו אשתי ושמעון יאמר זו בתי ובהגיעם למקום שמראים התיור ומי שאין לו התיור יוקנס סך י"ד זהובים או כרצון המוכס אמרו רו"ש כנ"ל והמוכס לא רצה להאמין להם אם לא שינשקו זה אשתו וזה בתו ואם הם בנדתן ישבע כ"א על דבריו שכן הוא אם מותרים לעשות כן וכתב דאם באמת היתה זו אשתו ונדה והמוכס בעל עלילה אינו מאמין לשבועה ורוצה לקנסו סך רב או לתופסו ולעקלו אם לא ינשקנה נושק בלב עצב וכמי שכפאו שד ואין בכך כלום אחרי שאין זה רק מדרבנן כיון שאינו בדרך חיבה וכ"ש אם אינו מבקש רק שיגע בה ואף שכתוב בהגהה לעיל דאפילו בשאר עבירות חייב להציל עצמו בכל הון ביתו היינו בלאו דאורייתא (ע"ש בסימן קפ"ג הבאתיו לעיל דאף בל"ת דרבנן צריך ליתן הכל וזה סותר למ"ש כאן) ועוד אפשר דדוקא כשהעובד כוכבים מכוון להעבירו על דת ולא במכוין להנאתו ועוד שכאן העובד כוכבים אינו יודע שעובר על דת רק סובר שהישראל שיקר לו באמרו נדה היא מפני שלא רצה לעשות פריצותא לפניו אינו חייב לבזבז ממון רב רק לפי יכלתו וחסידותו לא מצד החיוב. אמנם בנ"ד שהיהודים בערמה עשו כו' ואף אם יראים רו"ש שיגיעו הם לידי הפסד ממון בשביל כך ג"כ אין היתר הן בנשיקה והן בשבועה שנדה היא כי נהי דמצי לישבע על דברי אשתו בזה משום דהתורה הימנה כדכתיב וספרה לה משא"כ על דברי אשה אחרת מנא לן וגם באשתו צ"ע אם מצי לישבע די"ל דלא האמינה תורה רק לבא עליה משום דלא סגי בלא"ה. וכ"ש חלילה להם להוציא מפייהם שבועת שקר שזו אשתו וזו בתו אפילו מגיע להם היזק רב דמ"ש נודרין למוכסין דוקא בעומד מאליו וגוזל ולא שרינן רק באופן שאין מוציא שקר מפיו. וכ"ש שלא יחטא זה להצלת ממון של זו. וע"ש עוד מה שתמה והרבה להקשות על דברי הר"ן שהביא הש"ך:

6 ספר הישר (חלק התשובות) סימן פ ד"ה א.

א. (בענין נדה אי מקרי ערוה) . . . אנו מפרשים, מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה (יבמות דף ג' ע"ב) לאפוקי נדה. אע"ג דכתיב בה אל אשה בנדת דותה לא תקרב לגלות וכו' אין התלמוד קורא ערוה אלא דלא תליא ביומי וטבילה. . . וכן אין דבר שבערוה פחות משנים אין חזקת נדה בכלל ולא ספירתה

7 רמב"ם הלכות אישות פרק א הלכה ה

כל שאסר ביאתו בתורה וחייב על ביאתו כרת והן האמורות בפרשת אחרי מות הן הנקראין עריות וכל אחת מהן נקראת ערוה כגון אם ואחות ובת וכיוצא בהן.

8 רמב"ם הלכות אישות פרק ד הלכה יב

המקדש אחת מן העריות לא עשה כלום שאין קידושין תופסין בערוה חוץ מן הנדה שהמקדש את הנדה הרי זו מקודשת קידושין גמורין ואין ראוי לעשות כן.

9 בית יוסף יורה דעה סימן קצה

וכתב עוד בתרומת הדשן (סי' רנב) בשם גדול אחד דאשה [נדה] חולה ובעלה רופא אסור למשש לה הדפק ונראה מדבריו שאפילו בשאין רופא זולתו אסור וגם בתשובות להרמב"ן סימן קכ"ז אסר לבעל למשש דפק אשתו נדה ואע"פ שלשון השאלה היה בשיש שם

רופאים אחרים אלא דבעלה נחא לה משום דמזומן תדיר נראה דלמאי דאסר לא שני לן בין יש שם רופאים אחרים לאינם ומיהו אם החולי מסוכן ואין שם רופאים משמע קצת מדבריו דשרי משום פיקוח נפש אלא דאיכא למימר דלטעמיה אזיל (בהשגות על סה"מ ל"ת שנג) דסבר דנגיעת נדה אינה אסורה אלא מדרבנן אבל להרמב"ם (סה"מ שם, והל' איסור"ב פכ"א ה"א) דנגיעת ערוה אסורה מן התורה הכא אע"פ שיש בו פיקוח נפש אפשר דאסור משום דהוי אביזרא דגילוי עריות וצ"ע:

10) ש"ך יורה דעה סימן קצה ס"ק כ

אסור למשש כו' - ומיהו אם החולה מסוכן ואין שם רופאים משמע קצת מדברי תשובת הרמב"ן סימן קכ"ז דשרי מפני פיקוח נפש אלא ד"ל דלטעמיה אזיל דסבירא ליה דנגיעת נדה אינו אלא מדרבנן אבל להרמב"ם דנגיעת ערוה אסורה מן התורה הכא אע"פ שיש פיקוח נפש אפשר דאסור משום אביזרא דג"ע וצ"ע עכ"ל ב"י, וכ"כ העט"ז ואין נראה דודאי אף להרמב"ם ליכא איסור דאורייתא אלא כשעושה כן דרך תאוה וחיתת ביאה כמש"ל סי' קנ"ז ס"ק י' מה שאין כן הכא וכן המנהג פשוט שרופאים ישראלים ממששים הדפק של אשה אפילו אשת איש או עובדת כוכבים אע"פ שיש רופאים אחרים עובדי כוכבים וכן עושים שאר מיני משמושים ע"פ דרכי הרפואה אלא הדבר פשוט כמ"ש וזה נראה דעת הרב דלעיל בסי' קנ"ז משמע מדבריו כהרמב"ם וכמו שכתבתי שם בס"ק י' וכאן התיר מישוש הדפק מ"מ באין סכנה אסור לבעלה למשש הדפק כשהיא נדה וכדאיתא בתשובת הרמב"ן ובדברי הרב:

11) ספר מנחת חינוך - מצוה רצו - אות כא

והנה הרב המחבר הביא שיטות שכל שהקידושין תופסין בה אינה בכלל עריות, כגון אלמנה לכהן גדול וכו' או ממזרת וכו', נראה לי דוקא אלו וכיוצא בהן דהם חייבי לאוין ואינן בכלל עריות, אבל נדה דהיא מחייבי כריתות והיא בכלל עריות המבוארים בפרשת אחרי מות, אף שקידושין תופסין בנדה כמבואר ביבמות מ"ט ע"ב מ"מ לענין זה הויה בכלל ערוה שיהרג. עיין בלשון הר"מ פ"א מאישות הל' ה' שכתב וזה לשונו, כל שאסר ביאתו בתורה וחייב על ביאתו כרת והם האמורות בפרשת אחרי מות הן הנקראות עריות, עכ"ל, מבואר שהיא בכלל עריות, וכן הוא בפ"ד שם ה"ב, המקדש אחת מעריות אינה מקודשת חוץ מנדה, מבואר דהיא בכלל עריות רק דגזירת הכתוב שקידושין תופסין בה כמבואר ביבמות, וזה פשוט. ועיין בבית יוסף יו"ד הלכות נדה סי' קצ"ה לענין למשש הדופק באשתו נדה [ד"ה וכתב עוד]. ושוב הראוני בשו"ת פני יהושע [ח"ב אהע"ז סי' מ"ד] להגאון מגיני שלמה שפלפל בזה באריכות ולא נפנית לעמוד בדבריו. ועוד נראה דאפשר דסוטה אע"פ שקידושין תופסין בה [ביבמות מ"ט ע"ב] ואינה מכלל חייבי כריתות ג"כ, מ"מ כיון דמבואר ביבמות י"א ע"ב דצרת סוטה אסורה דטומאה כתיב בה כעריות, וכן פסק הר"מ פ"ו מיבוס הי"ט, א"כ חזינן אפילו להיות פטורה מחליצה ומיבוס הוי כעריות, וא"כ לענין זה נמי דינה כעריות שמחוייב למסור נפשו על זה, כן נראה לי בעזה"ל. ונראה דיבמה לשוק, אף שהוא ספק אם קידושין תופסין מ"מ נראה דהיא אינה בכלל עריות כי היא מחייבי לאוין, והא דהוי סברא דאין קידושין תופסין הוא מחמת לא תהיה [דברים כ"ה, ה'] היינו הויה, והיא גזירת הכתוב אבל אינה בכלל עריות, כן נראה לענ"ד. ועיין בנודע ביהודה אהע"ז קמא סי' נ"ד ולקמן במצוה תקצ"ט:

12) תוספות מסכת פסחים דף כה עמוד ב

אף נערה המאורסה יהרג ואל יעבור - פי' הבעל אבל היא תיבעל ולא תיהרג דקרקע עולם היא כדאמר בבן סורר ומורה (סנהדרין ע"ד:) ובריש כתובות (דף ג:) נמי פריך ולידרוש להו דאונס שרי ור"י אומר דשפיר גר' תיהרג דהא דמשמע בבן סורר ומורה ובריש כתובות דאונס שרי היינו היכא שהיא קרקע עולם ולא עבדה מעשה

13) ספר מנחת חינוך - מצוה רצו - אות כ

והנה בגוף הדין דמשמע דהר"מ סבירא ליה דאפילו בלא מעשה ג"כ יהרג בגילוי עריות, ובאמת התוס' [פסחים כ"ה ע"ב ד"ה אף, ועוד] כתבו כיון דבגילוי עריות יהרג יליף מהיקשא דרוצח ושם דוקא במעשה, כי בלא מעשה אינו מחוייב להציל חברו בדמו, ולכאורה ראייה אלימתא היא, ועל כרחך צריך לומר דהר"מ סבירא ליה גבי רוצח ג"כ אפילו בלא מעשה [עיין לעיל אות י"ז]. ולקמן אכתוב דעל כרחך הר"מ מודה גבי שפיכות דמים לסברת התוס' כי הוא ש"ס ערוכה, עיין לקמן [אות כ"ג]. והנה לאותן השיטות הסוברים דבאין מעשה אף בגילוי עריות יעבור, משכחת לה אף באיש כגון שהיה מקושה ודבקהוה אונסים לערוה אין צריך למסור נפשו, עיין ביבמות פרק הבא על יבמתו נ"ג ע"ב [תוס' ד"ה אין]. ואם עבר ולא נהרג בעריות, דעת התוס' שם נ"ד ע"א סד"ה אין, דאין חיוב מיתת בית דין ולא מלקות כיון דהוי אונס, אך דעת הר"מ כיון דאין קישוי אלא לדעת חייב מיתת בית דין, עיין כאן ה"ד בכסף משנה, ומבואר בהדיא בר"מ פ"א מאיסורי ביאה ה"ט ובפ"כ מסנהדרין ה"ג ועי"ש בכסף משנה טעם הדבר, ועי"ש עוד בכסף משנה כתב דחייב מיתת בית דין מ"מ אינו נהרג דלא שייך התראה כיון שהיה באונס, ויש להאריך בזה ואין כאן מקומו: